

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького
Факультет громадського розвитку та здоров'я**

Кафедра філософії та педагогіки

Кваліфікаційна робота

**Методичні рекомендації для студентів
спеціальності 011 “Освітні, педагогічні науки”**

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки

Львів-2022

Кваліфікаційна робота : метод. рек. для студентів спец. 011 “Освітні, пед. науки” / уклад.
О. Смолінська. Львів : ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, 2022. 16 с.

Рецензенти:

Мачинська Н.І. – професор кафедри філософії та педагогіки ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького;
Квас О.В. – завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ЛНУ імені
Івана Франка.

Методична розробка розглянута та схвалена на засіданні кафедри філософії та педагогіки
протокол № 12 від «15» червня 2022 року

Погоджено навчально-методичною комісією
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
(назва спеціальності)
протокол № 6 від 16 червня 2022 р.

Схвалено рішенням навчально-методичної
ради факультету громадського розвитку та здоров'я
(назва факультету)
протокол № 10 від 22 червня 2022 р.

Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт

Вибір теми й етапи підготовки кваліфікаційної роботи

Алгоритм написання будь-якої дослідницької роботи передбачає: вибір теми; складання попереднього плану (структури); збір бібліографії; опрацювання наукової літератури й джерел; систематизацію та відбір зібраного матеріалу; уточнення структури роботи; написання попереднього варіанта тексту; внесення необхідних доповнень і змін; остаточне оформлення тексту.

Написання кваліфікаційної роботи

Тематику пропонує кафедра, зважаючи на наукові зацікавлення й напрями дослідницької праці її викладачів, актуальність наукової проблематики, а також пропозиції студентів.

Студенти освітнього рівня «Магістр» виконують кваліфікаційне наукове дослідження з широкого кола освітніх, методологічних, педагогічних, методичних проблем. Важливою запорукою успішного дослідження є тісна співпраця з науковим керівником.

Обравши тему, студенти на систематичних консультаціях із науковим керівником – викладачем кафедри, обговорюють дослідницьке завдання й формулюють робочу гіпотезу (наукове припущення) щодо ролі та значення предмета вивчення, його місця в загальному науковому процесі. Керівник рекомендує студентам основні джерела та літературу, складає начерк плану роботи над темою впродовж усього періоду, а також визначає попередню структуру наукової роботи.

Консультації керівника й перші кроки студентів над вивченням теми складають зміст **підготовчого етапу** праці студентів. На цьому етапі магістрант здобуває загальні відомості про предмет дослідження, а також методи, які дають змогу його пізнати.

Наступний етап роботи – **інформаційний**. На ньому студенти нагромаджують різноманітну інформацію щодо предмета свого дослідження. У загальних рисах цей етап передбачає два послідовні види роботи. Перший – *бібліографічна робота*, що має на меті збір повної бібліографії з теми роботи з використанням для цього бібліотечних каталогів, бібліографічних видань, реферативних журналів, а також посилань на джерела й літературу, на які натрапляє виконавець, опрацьовуючи спеціальну літературу. Другий вид – *аналітична робота*: вона передбачає опрацювання спеціальної літератури, яка висвітлює обрану тему або її окремі аспекти. При цьому слід підкреслити, що тематичні межі залучених джерел завжди повинні бути ширшими, ніж це впливає з теми. Методика опрацювання інформації повинна бути конкретизована щодо кожної теми під час консультацій із науковим керівником та ознайомлення зі спеціальною літературою.

Наступний етап роботи над темою – **проективно-моделювальний** – пов'язаний із логічним створенням суб'єктивного образу досліджуваного предмета в головних його зв'язках. Студенти, нагромаджуючи, опрацьовуючи й осмислюючи відомості, поступово «проектують/моделюють» картину предмета в його тематичних зв'язках. На цьому етапі найголовніше визначити й акумулювати ту систему фактів, які, на думку виконавця, є основними аргументами на підтвердження або спростування робочої гіпотези. Якщо вона не підтверджується фактичним матеріалом, то дослідник повинен висунути нову гіпотезу, що відповідала б дійсному (з його погляду) стану.

Четвертий етап – **пояснювальний** – передбачає пояснення фактів, явищ, процесів тощо. Пояснення полягає у встановленні причинно-наслідкових, функційно-структурних, мотиваційних чи інших зв'язків між окремими фактами або групами фактів; сама процедура пояснення вимагає від дослідника широкої ерудиції (т. зв. «позаджерельних», або науково-теоретичних знань), обізнаності в ширшому колі теорій і концепцій, які торкаються цієї або суміжної ділянки наукових знань, орієнтації в сучасних проблемах науки тощо. Цей етап є найскладнішим і вимагає від студентів значного обсягу як спеціальних, так і загальнотеоретичних знань.

Останній етап підготовки магістерської роботи – **написання тексту**, який має свої особливості методологічного, методичного та лінгвістичного характеру.

Збір та опрацювання наукової літератури

Усякому дослідженню передують опрацювання наукової літератури, а щоб знати, що читати, треба укласти відповідну бібліографію. Аби знайти необхідні публікації з обраної теми, окрім названих науковим керівником, потрібно звернутися до систематичного й алфавітного каталогів у наукових бібліотеках, бібліографічних довідників і реферативних журналів, що їх зосереджено у відповідних відділах бібліотек або на Інтернет-сайтах бібліотек. Не буде зайвим також переглянути останні річні випуски фахових наукових часописів, де зазвичай подано назви всіх статей та матеріалів, опублікованих на їхніх сторінках упродовж року. Це не означає, що укладений перелік наукових досліджень відразу буде повним й остаточним, адже в міру заглиблення у вивчення теми він буде постійно поповнюватися.

Рівень розвитку сучасних інформаційних ресурсів є достатньо високим, крім того, пошук в інтернет-мережі є доступним. Для ефективної роботи із цим ресурсом слід розбити тему на мікротеми, які сформулювати як запити. Не слід брати до уваги сторінки, що містять реферати: http://www.parta.com.ua/ukr/referats/pedagogics/ukr_lang/, <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/pedagog/>, <http://allreferat.com.ua/uk/> тощо. Також краще уникати сайтів, де викладений зміст навчальної літератури: <http://pidruchniki.com/>, <http://stud.com.ua/>, інші. Скачуючи чи копіюючи текст, треба копіювати й посилання, а формуючи електронні каталоги (тематичні папки, які можна називати ключовими словами запиту) називати файли іменем автора, додаючи стисло сформульовану тему.

Перелік праць найліпше укладати за вимогами до оформлення літератури (Додаток Б) окремим списком за розділами. Варто зафіксувати усі вихідні дані праці: ім'я та прізвище автора (ініціали); повна назва праці з підзаголовком, якщо такий є; місце та рік видання, назва видавництва; кількість сторінок, коли йдеться про книжку; якщо це стаття – назва, рік видання та число періодичного видання, де її вміщено, а також номер першої та останньої сторінки самої статті (те саме стосується й авторських позицій у наукових енциклопедіях і словниках).

Зауважимо, що слід обліковувати всі матеріали (монографії, статті, рецензії, статистичні звіти, архівні й опубліковані джерела і т. ін.), які були так чи інакше використані при вивченні наукової теми. Крім того, при написанні тексту буде зручно копіювати посилання в текст. Їх наявність дає змогу полегшити підготовчу роботу до написання огляду літератури у вступі.

Опрацювання спеціальної літератури.

Наукові публікації слід опрацьовувати за принципом сходинок, рухаючись згори вниз *трьома* ієрархічними щаблями: напрям; згусток кількох проблем у межах цього напрямку; розвідки про конкретні сюжети обраної теми. Починати слід із *узагальнюючих (методологічних) праць*, де викладені сучасні концептуальні підходи до тлумачення феноменів, вивченню яких присвячено напрям загалом. Можна навіть скористатися авторитетними науковими енциклопедіями відповідного профілю (допускається використання Вікіпедії), тим більше, що енциклопедичні статті в таких виданнях доповнено бібліографією. На *середній сходинці* ієрархічної драбини розміщено праці, які в західній навчальній практиці називають «базовими книжками» – науковою літературою найвищого рангу (монографіями, дисертаціями), що дає уявлення про сучасний стан вивченості однієї чи кількох пов'язаних проблем, про основну літературу, дискусійні питання й різні підходи тощо. Коли базова книжка недоступна через мовний бар'єр, або через те, що не надійшла до українських бібліотек, або не викладена в загальному доступі, її можна замінити читанням тематично ширших монографій тих авторів, чий авторитет загальновідомий, а методологічні підходи не підлягають сумніву. Здобувачі другого рівня вищої освіти можуть використовувати комп'ютери кафедр, що мають доступ до наукових ресурсів Scopus та

Web of Science за погодженням із завідувачем кафедри. *Третій щабель* опрацювання полягає в пошуку й опрацюванні розвідок, що безпосередньо стосуються наміченого дослідницького плану.

Існує *три* основні способи фіксації прочитаного матеріалу в письмовому вигляді. Одні дослідники воліють нотувати виписки в загальних зошитах, інші – переносити їх на спеціальні картки, дещо більші за розміром, ніж бібліографічні, треті — укласти розширений бібліографічний список в електронному вигляді. На користь карток (писаних від руки чи набраних) свідчить можливість оперативно працювати з ними, класифікувати за фактичними аспектами, групувати за проблемними й дискусійними питаннями. Одну й ту ж картку, залежно від різних цільових установок, можна використати в декількох розділах тексту (вступі, висновках, розділах). Всі записи потрібно робити лише з одного боку аркуша, в електронному вигляді — із достатніми відступами між різними джерелами (можливий варіант таблиці, де перший рядок — бібліографічний опис, другий — виписки (визначення, рисунки, таблиці, цифри, інформаційні дані чи ключові фрази) з тексту із вказівкою номерів сторінок, з яких вони зроблені). Насамперед треба зафіксувати всі вихідні дані праці за схемою, як на бібліографічній картці (див. вище). Читаючи публікацію, слід взяти до уваги те, що свій погляд на досліджувану тему автори зазвичай найбільш стисло та чітко формулюють у вступі або ж у висновках. Можна орієнтуватися на анотації, особливо в іномовних статтях. Бажано також у верхньому кутку аркуша (назві файлу) зазначити «гасло», тобто ключове слово, яке відображає основний зміст інформації (особа, подія, місце і т.ін.) і згодом допоможе систематизувати матеріал.

Особливо важливі місця у книгах і статтях треба копіювати, особливо у випадку, коли йдеться про іномовний текст, щоби не припуститися перекладацьких перекручень.

На консультаціях із науковим керівником обговорюють усі питання, які виникають під час дослідження обраної теми: від труднощів у роботі над іномовними текстами, систематизацією зібраних матеріалів – до змін у структурі наукової праці.

Структура магістерської роботи

Структура (зміст) наукової роботи залежить від особливостей досліджуваної теми, оформляється за (Додаток Б). Однак є низка спільних елементів, які властиві всім кваліфікаційним роботам: вступ; основна частина, що містить кілька розділів, поділених на підрозділи (параграфи); висновки; список використаних джерел і літератури; додатки.

Затверджуючи остаточний план роботи, треба враховувати її архітектоніку (загальну побудову, структуру) загалом й зберігати пропорційність розділів і параграфів. Вступ і висновки за обсягом є меншими, ніж розділи; розділи мають бути приблизно однаковими; параграфами виокремлюють тільки важливі аспекти у змісті розділів.

Вступ виконує функцію програми всієї праці, бо тут обґрунтована актуальність теми, визначені об'єкт і предмет дослідження, сформульовані його мета й завдання, проаналізована наукова база дослідження.

Можна порекомендувати таку схему **Вступу**. Першим його елементом є обґрунтування *актуальності теми*. Під актуальністю теми розуміють її важливість на цей час для розв'язання певної наукової проблеми чи питання. Наукову актуальність визначає ступінь вивченості проблеми, яка залежить від того, що зробили в цьому напрямі попередники й що залишилося нерозв'язаним. Правильно обґрунтувати актуальність теми — означає сформулювати наукову проблему, тобто виявити те, що, поки, невідомо з теми дослідження.

Наступний елемент – визначення *об'єкта і предмета дослідження*. Об'єкт і предмет як категорії дослідницького процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове. Об'єкт – це цілісний процес чи явище, обрані для вивчення. З об'єкта виділяють ту його частину чи аспект, що і є предметом дослідження.

На основі поставленої проблеми, визначення об'єкта й предмета дослідження формують його *мету*, тобто закладають стратегічну програму всієї наукової праці й передбачають у найзагальнішому вигляді її кінцевий результат.

Необхідність реалізувати мету зумовлює *завдання*, які розглядають як основні етапи роботи, вказують на шляхи, засоби й методи її досягнення, тобто завдання фактично відіграють роль тактичного плану для забезпечення стратегічної програми загалом. Виконання всіх поставлених завдань у підсумку повинно забезпечити досягнення кінцевої мети дослідження. Перелік завдань може визначатися як тематичною, так і логічною послідовністю, зумовленою внутрішньою логікою дослідницького процесу. Завдання слід формулювати якомога точніше, тому що опис їх виконання і становитиме зміст розділів наукової роботи.

У *Вступі* подається характеристика використаних методів дослідження, зокрема: загальнонаукові (аналіз і синтез, індукція й дедукція, класифікація й типологізація тощо), спеціально-педагогічні (емпіричні: педагогічне спостереження, бесіда, анкетування; експериментальні, методи вивчення документації та робіт тощо), а також, якщо залучені, – математичні, статистичні. Обов'язково визначається *теоретичне і практичне значення* досліджуваної проблеми.

Одним із найважливіших базових складників дослідження загалом, показником готовності автора до наукового осмислення теми є *огляд літератури й джерел*. Адже тут потрібно виявити спеціальні знання, уміння й навички аналізу, узагальнення, систематизації та класифікації досліджених матеріалів. Принцип огляду літератури визначає характер зібраного матеріалу з конкретної теми, а також мета й завдання дослідження. Трапляються випадки, що тема потребує окремого розділу, в якому варто здійснити аналіз тематичної бази наукової роботи. Найвищий ієрархічний щабель мають посісти авторитетні підсумкові праці, нижчий – праці, що стосуються вузлових аспектів досліджуваної проблеми, найнижчий – розвідки про конкретні сюжети (феномени, ефекти) в межах цієї-таки проблеми.

За будь-яких підходів до *огляду літератури* слід пам'ятати, що головним принципом є концепція, тематична об'єднаність. Тому в огляді залученої літератури необхідно простежити етапи розвитку історичних поглядів на проблему, показати боротьбу концепцій і шкіл на тих чи інших етапах. Варто привернути увагу до праць учених, які зробили найбільший внесок у вивчення цієї теми; інші праці треба згрупувати навколо цих фундаментальних досліджень теми або окремих її аспектів.

Наприкінці *Вступу* описують *структуру* наукової роботи, вказують назву та основний зміст розділів (питань) роботи, а також перелічують додатки – таблиці, малюнки, карти, схеми тощо. Вступ зазвичай пишуть після підготовки тексту основної частини та висновків. Про послідовність складових частин вступу йшлося вище. Зауважимо, що особливо відповідально слід поставитися до *огляду літературних джерел*, який доцільно завершити стислим висновком про стан вивченості теми (наскільки всебічно й повно вивчені ті чи інші властивості й зв'язки предмета дослідження, а які з них вимагають додаткового розгляду). Якщо дослідженість теми є досить значною, у такому разі потрібно, принаймні, вказати на основні праці попередників (це буває легко зробити, коли є вже спеціальні методологічні роботи), зосередивши увагу на найвагоміших працях, особливо останнього часу (до 10-річної давності). Аналізуючи роботи попередників, потрібно вказати тих, хто займався цією чи близькою проблематикою найефективніше, показати, у чому полягає значення їхніх праць, виокремити дискусійні проблеми, спробувати, по зможі, знайти аргументи в цій заочній дискусії, приєднатися до певної концепції або ж подати власний погляд.

Основна частина. Виділяти конкретні питання теми починають ще в момент складання плану роботи, потім уточнюють і корегують під час написання тексту й завершують, редагуючи його. Зазвичай магістерські роботи розбиті на розділи та підрозділи (параграфи). Принципи поділу результатів дослідження на частини виникають у процесі

поглибленого аналізу змісту й залежать від особливостей теми, характеру зібраного й вивченого матеріалу, поставлених мети й завдань.

Можливими підходами до формування розділів кваліфікаційної роботи є такі:

варіант 1 - перший розділ — тематичний, другий — методологічний, третій — аналітичний;

варіант 2 — перший розділ — загальнонаукова методологія, другий — конкретно-наукова методологія, третій розділ — методичний (результати застосування методів дослідження);

варіант 3 — перший розділ — аналіз об'єкта дослідження, другий розділ — аналіз предмета дослідження, третій розділ — практичний (моделювання, аналіз проведених практичних досліджень, методичні рекомендації тощо).

Правильне виокремлення розділів і параграфів, їхні продумані назви, уміла композиційна побудова тексту – це важливий показник якості магістерської роботи.

Можлива й інша структурно-змістова організація тексту як аналітичних розділів. Зокрема, аналіз об'єкта дослідження як перший розділ, предмета — другий. Третій розділ може містити і результати проведених практичних досліджень, і результати моделювання, і методичні рекомендації щодо її дієвості.

З огляду на сучасну безпекову ситуацію обов'язковим є параграф, присвячений тематиці охорони праці та цивільного захисту.

Рішення щодо структури та змісту спільно приймають науковий керівник та магістрант.

Варто зазначити: рекомендовано оформлювати матеріали магістерської роботи як наукові публікації (конференції, семінари, фахові видання, збірники наукових праць тощо) також прийнятними є інші варіанти оприлюднення матеріалів, у тому числі — в соцмережах, блогах тощо як у писемній, так і в усній формах. *Усі публікації магістранта повинні бути представлені у загальному списку використаних джерел, а також зазначені у тексті роботи на загальних підставах.*

Висновки до магістерської роботи підводять підсумок виконаного дослідження. Вони повинні містити обґрунтовані наукові положення, уже доведені в розділах. Під час написання загальних висновків відбувається нове, на вищому рівні, осмислення наукових результатів, продовжується виконання завдань і досягнення поставленої мети, здійснюється завершальний етап роботи, абстрагування від конкретного до теоретичного узагальнення. Існує логічна пов'язаність між поставленими завданнями та висновками як підсумуванням ступеня їх розв'язання.

Висновки оформляють різними способами, вибір яких залежить від характеру конкретного матеріалу, мети й завдань дослідження. Використовують такі прийоми, як реферативне узагальнення за розділами роботи, проблемний виклад підсумків роботи, узагальнення змісту за основними питаннями тощо. Незалежно від способу подання, у висновках необхідно: провести думку про досягнення мети й виконання завдань, сформульованих у вступі; назвати положення, які вказують на доказ гіпотези, тез, є відповідями на поставлені питання; відзначити позиції, у які автор вніс дещо нове у вивчення теми; подати рекомендації для наукового чи практичного використання результатів дослідження.

Наприкінці роботи подають повний перелік використаного матеріалу – **«Список використаних джерел»**, який нумерують й укладають за абеткою – спершу кирилицею, далі – латинкою.

Додатки. Сюди відносять тексти найважливіших джерел, діаграми, графіки чи таблиці, де систематизовано однотипну інформацію, фотографії, репродукції мистецької продукції тощо із зазначенням джерела інформації. Рекомендовано долучити як додаток план евакуації кафедри, де проходила магістерська практика (з 2021 року).

Підготовка тексту роботи. Науково-довідковий апарат

Зібравши, упорядкувавши й осмисливши матеріал, узгодивши з науковим керівником остаточний варіант структури теми, переходять до підготовки тексту роботи.

Написання магістерської науково-дослідної розвідки слід починати з **основної частини тексту**. Насамперед потрібно скласти *робочий план* майбутнього тексту. В магістерських роботах мають бути грамотно, з урахуванням прийнятих правил оформлені бібліографічні посилання на літературу в тексті (також і перелік використаних літературних джерел, який, зазвичай, завершує студентську наукову роботу).

Остаточний **Список використаних джерел** складають в останню чергу; він повинен містити повну бібліографію використаних джерел, спеціальної та загальної літератури, довідкових видань, монографій, статей, матеріалів конференцій, інтернет-публікацій тощо, залучених до опрацювання теми й на які автор посилається або згадує в будь-якій частині тексту (Додаток В).

Список використаних джерел та літератури оформляється відповідно до вимог (Додаток В).

Слід пам'ятати також, що власні твердження належить підкріпити *цитатами чи посиланнями*. *Цитують* джерела теж за певними правилами. У посиланні на використану літературу зазначається порядковий номер у списку літератури та сторінка, які проставляються у квадратних дужках (наприклад: [4, с.32]). Якщо автор використовує посилання на декілька літературних джерел, то це зазначається так: [4; 32]. Цитати можуть бути з кількох речень, а можуть “вихоплювати” фрагмент фрази чи навіть одне-два слова. Їх обов'язково беруть в лапки й супроводжують посиланням на джерело. Вилучення певних фрагментів, що дозволяє уникнути довгого цитування, позначають трикрапкою. Якщо авторові потрібно «втрутитися» в цитату – щось пояснити чи додати – тоді використовують квадратні дужки. Якщо джерело процитоване не за публікацією чи рукописом, а за працею попередника, це також обов'язково зазначають у примітці: *Цитується за:* (далі йде назва праці, звідки запозичено цитату чи посилання на неї). Якщо текст переосмислюється, переказується, синтезується з іншими текстами одного автора для якомога повнішого висвітлення думки, суттєво змінюється магістрантом, то згадка автора першоджерела теж потрібна, що можна здійснити і вказавши у квадратних дужках декілька джерел, і додавши посилання у круглих дужках (наприклад “(О. Семенов)”), і доповнивши текстове включення апеляцією до автора (наприклад “На думку О. Семенов”, “як стверджує О. Семенов”). Якщо перефразування чи довільний переказ у тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) повинно міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих чи маркованих списків (у цьому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку) (Лист МОН України № 1/11-8681 від 15 серпня 2018 року) Повнотекстові цитування обсягом понад 200 слів, а, тим більше, відповідні за обсягом структурним елементам роботи (стаття як розділ чи параграф), заборонені.

Якщо текст роботи містить **Додатки** (таблиці, схеми, рисунки, фотографії тощо), то їх розміщують останньою структурною частиною рукопису; вони повинні мати свою нумерацію й підпис (мал. 1, табл. 6, фото 5) зі збереженням нумерації (Додаток А, Додаток Б і т.д.), з обов'язковим зазначенням джерела (чи підстави для самостійного складання), звідки взято матеріали. Якщо їх виготовив (склав) студент, то це теж треба зазначити.

Технічне оформлення рукопису

Технічне оформлення письмової роботи з повинно відповідати вимогам, які висувають до рукописів наукових праць при підготовці їх до друку.

Технічні вимоги до тексту:

- формат А-4;
- поля: ліве – 30 мм, верхнє – 20 мм, праве – 10 мм, нижнє – 25 мм;
- шрифт — 14 пт;

- міжрядковий інтервал - 1,5;
- абзац – 1,5 см;
- підрядкові посилання і примітки – один інтервал;
- для оформлення цитат використовувати ТІЛЬКИ символ " " (для розпізнавання цитат при перевірці програмою StrikePlagiarism);
- слід диференціювати знаки “–” (тире) і “-” (дефіс).

Кожен розділ слід починати з нової сторінки, відступ між назвою і текстом – 2 інтервали. Назви параграфів відокремлюють від тексту зверху і знизу 2 інтервалами.

Сторінки нумерують за єдиною системою від першої до останньої без пропусків і повторів (включно з ілюстраціями й додатками). Першою сторінкою є титульна (Додаток А), на ній номер не ставлять. Після титульної сторінки – окрема сторінка зі змістом роботи, де також не проставляють порядкового номера. У змісті обов’язково вказують початкові сторінки кожної структурної частини.

Наступні сторінки подають текст роботи, починаючи зі вступу. Кожний наступний розділ (питання) слід починати з нової сторінки й попереджувати заголовком відповідно до змісту. Заголовки доцільно виділяти іншим шрифтом. У випадку виокремлення в роботі розділів і параграфів кожний наступний параграф продовжують із відступом 1 інтервал на тій же сторінці. Але кожний параграф обов’язково повинен мати назву (заголовок), вказану у змісті. Висновки до роботи, перелік використаних літературних джерел, додатки подають на новій сторінці з відповідними заголовками та оформленням.

Підготовлений текст брошурують (довільним способом) й оправляють у палітурку. В такому вигляді магістерську роботу та її електронний варіант подають на кафедру. Орієнтовний обсяг магістерської роботи – 60–80 сторінок (відповідно до технічного оформлення сторінки формату А-4). Обсягу додатків не враховують.

Строки

1 блок – 2 тижні – обрання предметного поля досліджень, ознайомлення із силабусами освітніх компонентів;

2 блок – 2 тижні – обрання теми кваліфікаційного дослідження, первинні консультації з керівниками;

3 блок – 2 тижні – проведення практичних досліджень;

4 блок – 1 тиждень – підведення підсумків, аналіз результатів проведеного досліджень;

- початок вересня другого року навчання - представлення першого розділу роботи, обговорення змісту завдань для подальшого дослідження;

- жовтень другого року навчання — представлення другого розділу роботи;

- початок листопада другого року навчання — представлення науковому керівнику повного тексту роботи;

- **перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат відбувається не пізніше 20 календарних днів перед засіданням екзаменаційної комісії;**

5 блок – 3 тижні – оформлення магістерської роботи, редагування, підготовка відгуку наукового керівника, рецензування;

- грудень другого року навчання - захист робіт.

Захист кваліфікаційної роботи

Захист магістерських робіт відбувається за графіком, затвердженим у формі розкладу засідань Екзаменаційної комісії (ЕК). До захисту кваліфікаційної роботи допускають студентів, які повністю виконали всі вимоги навчального плану, склали відповідні іспити, мають позитивний відгук наукового керівника та рецензента на кваліфікаційну роботу.

Отримавши позитивний відгук наукового керівника, студент подає кваліфікаційну роботу на кафедру відповідно до затвердженого графіка. Допуск до захисту підписує завідувач кафедри, і текст роботи надходить у розпорядження секретаря ЕК. Далі роботу

передають на рецензію викладачеві, зазвичай фахівцеві з цієї проблеми. Рецензент повинен докладно проаналізувати випускную роботу й рекомендувати відповідну оцінку.

Письмова рецензія надається студентові для ознайомлення з міркуваннями рецензента не пізніше, ніж за п'ять днів до захисту.

Ознайомившись із рецензією, студент готується до усного виступу на засіданні ЕК. Тексту виступу в комісію не подають, і в документацію із захисту він не входить. Проте до підготовки цього тексту потрібно підійти з великою відповідальністю, тому що від його змістовності, логічної послідовності викладу ходу й результатів дослідження залежать чіткість, переконливість усного монологу. У тексті для усного виступу має бути розкрито теоретичну та практичну вагомість результатів роботи, обґрунтовано її структуру, коротко викладено основний зміст і висновки. У виступі не повинно бути розлогих міркувань, які вимагають доказів, прикладів, значних масивів числових даних, що погано сприймаються на слух і про що достатньо йдеться в тексті кваліфікаційної роботи. Бажано, щоби виступ було узгоджено з науковим керівником. Для виступу студентові надається 8-10 хвилин.

Після виступу члени ЕК, всі присутні на захисті можуть ставити авторові питання щодо його теми. Перш ніж відповідати на них, необхідно уважно їх вислухати й, бажано, занотувати. Відповідаючи на питання присутніх, студент повинен проявити глибину знань в обраній темі, вміння захищати й обґрунтовувати своє бачення проблеми, продемонструвати загальну культуру й вміння дискутувати.

Результати захисту кваліфікаційної роботи обговорюють на закритому засіданні ЕК, рішення ухвалюють відкритим голосуванням більшістю голосів при обов'язковій присутності голови ЕК. За рівної кількості голосів голова користується правом вирішального голосу.

Визначальними критеріями при оцінці кваліфікаційної роботи є самостійність, належний теоретичний рівень, практична значущість рекомендацій, вміння студента дискутувати, аргументовано захищати свою концепцію й висновки; а також – загальний рівень виконання роботи (тематична новизна, структура, наукова база, оформлення наукового апарату); представлення роботи на захисті: аргументація вибору теми, поставлених мети й завдань, чіткість і лаконічність викладу основних положень дослідження та висновків; вміння вести дискусію: компетентність, чіткість й аргументованість відповідей, наукова ерудиція та обізнаність із суміжною проблематикою.

Магістерську роботу оцінюють за 100-бальною шкалою й оголошують у день захисту після оформлення протоколу засідання ЕК. Випускник, який отримав оцінку «незадовільно», має право на повторний захист роботи лише в наступному календарному році.

Практичні поради з оцінювання магістерської роботи подано в Додатку Г.

Академічна доброчесність

При написанні тексту кваліфікаційної роботи слід ретельно дотримуватися засад академічної доброчесності. У числі порушень яких є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Згідно з “Рекомендаціями щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)” (лист МОН України № 1/11-8681 від 15 серпня 2018 року) академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Цим же документом роз'яснено, що академічним плагіатом є:

- Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

- Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переклад без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

- Відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

- Відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

- Відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

Кількість опрацьованих та відображених у тексті кваліфікаційної роботи джерел не повинна бути меншою, ніж 80 найменувань.

Для деталізованого вивчення проблем запобігання академічній недоброочесності слід ознайомитися з чинними документами МОН України та внутрішніми документами ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, в тому числі:

- Академічна доброочесність в освітньо-науковому процесі Університету. URL : <https://vet.edu.ua/images/step/2022/05/18/akdobr.pdf>;

- Кодекс корпоративної культури учасників освітнього процесу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. URL :

<https://vet.edu.ua/images/step/2020/07/30/2/%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%20%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%83.pdf>

- Положення про забезпечення академічної доброочесності та професійної етики Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. URL :

https://vet.edu.ua/images/step/2020/07/30/2/Akadem_dobrochesnist_ta_prof_etuka.pdf;

- Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. URL : <https://vet.edu.ua/images/step/2021/11/30/Plagiat.pdf>.

Рекомендована література

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. К. : АБУ, 2002. 480 с.

2. Інструкція для інтерпретації звіту подібності у антиплагіатній системі StrikePlagiarism [Електронний ресурс]. URL : https://vet.edu.ua/images/step/2019/5/23/Strikeplagiarism_com_UA_Similarity_Report_Interpretation_guide.pdf

3. Кваліфікаційна робота : Метод. рек. для студентів спец. 011 “Освітні, пед. науки” / уклад. О. Смолінська. Львів : ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького, 2022. 16 с.

4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібн. К.: Кондор, 2003. 192 с.

5. Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького: проект [Електронний ресурс]. URL : <https://vet.edu.ua/images/step/2020/09/17/pologennya.pdf>

6. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо): лист

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького
Факультет громадського розвитку та здоров'я**

Кафедра філософії та педагогіки

**МАКСИМОВИЧ ГАННА ІВАНІВНА
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА
ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Кваліфікаційна робота

галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Науковий керівник

(вказуються посада (проф./доц.)

науковий ступінь та вчене звання

прізвище та ініціали наукового керівника

Львів-2022

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	с.
РОЗДІЛ 1. (НАЗВА).....	с.
1.1. (Назва).....	с.
2.2. (Назва).....	с.
РОЗДІЛ 2. (НАЗВА).....	с.
1.1. (Назва).....	с.
2.2. (Назва).....	с.
РОЗДІЛ 3. (НАЗВА)	с
3.1. (Назва).....	с.
3.2. (Назва)	с.
ВИСНОВКИ.....	с.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	с.
ДОДАТКИ.....	с.

ВРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЇ***Монографії, навчальна література (один, два або три автори)***

Дьюї Дж. Демократія і освіта. Львів : Літопис, 2003. 294 с.

Смолінська О.Є. Теоретико-методологічні основи організації культурно-освітнього простору педагогічних університетів України: монографія / [за науковою редакцією проф. Г. П. Васяновича]. Суми: Університетська книга, 2014. 362 с.

Васянович Г.П., Онищенко В.Д. Ноологія особистості: навч. посібник Львів : Сполом, 2012. 224 с.

Канівець Т.М., Галичанська А.В., Фесун Г.С. Психологія праці: навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. університет, 2015. 112 с.

Монографії, навчальна література (чотири, п'ять і більше авторів)

Організаційно-педагогічні засади інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів : монографія / Щекатунова Г.Д., Тесленко В.В., Цимбалару А.Д., Гораш К.В., Пузіков Д.О., Варава В.Ю., Волченкова Г. М.; за ред. Щекатунової Г.Д. К. : Пед. думка, 2013. 264 с.

або

Освітній менеджмент: проблеми теорії та практики: монографія / [Т.О. Дороніна, С.М. Амеліна, В.В. Гаманюк та ін.]; за ред.Т.О. Дороніної. Кривий Ріг : ТОВ ВВП "Інтерсервіс", 2014. 300 с.

Багатотомне видання

Сагач Г. М. Вибрані твори в десяти томах. Т. VII (2): Професійна риторика. Слово животворяще. Рівне : ППДМ, 2015. 340 с.

Сагач Г. М. Вибрані твори : в 5 т. Рівне : ППДМ, 2006..

Збірка наукових праць, колективна монографія

Педагогічна теорія і практика:зб. наук. пр. Вип. 1 (6). К. : Ки МУ, 2017. 537 с.

Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph / edited by authors. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2018. 644 p.

Словники, довідники

Український педагогічний словник: довідкове видання / [уклад. С.У. Гончаренко]. К. : Либідь, 1997. 374 с.

Перекладні видання

Ортега-і-Гассет Х. Місія університету: електронний освітній ресурсний центр KMBS / пер. з ісп. Є. Гулевич. К. : Києво-Могилянська Бізнес-Школа, 2012. 24 с.

Складові частини (статті) з:

книги

Сисоєва С.О. Освіта як об'єкт дослідження. *Освітологія: хрестоматія: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів* / Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. К.: ВП «Едельвейс», 2013. С. 140–146.

збірника

Мачинська Н.І. Правове виховання як складова гармонійного розвитку особистості. *Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наукових праць*. К.: Видавництво «ЕКМО», 2009. № 1. С. 112–120.

журналу

Корнят В. Педагогічна технологія формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2015. № 3. С. 48–57.

Budnyk O., Kondur O. Moral and aesthetic aspect of the professional training of teachers. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Series of Social and Human Sciences*. 2017. Vol. 4, No. 1. P. 26–33 doi: 10.15330/jpnu.4.1.26-33

енциклопедії

Костюченко В. А. Дитяча література. УЛЕ. Т. 2. К. : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1990.

тези доповідей

Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харків. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва ; редкол.: В. М. Нагаєв [та ін.]. Х. : Харків. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. 167 с.

Дисертації

Корнят В.С. Формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів у процесі професійної підготовки в педагогічних коледжах : дис. ...канд. пед. наук : 13.00.04. К., 2015. 354 с.

Автореферати дисертацій

Дзюбинська Х.А. Опіка і виховання дітей-сиріт у діяльності благодійних товариств Польщі (XIX - початок XX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Дрогобич, 2015. 20 с.

Електронні ресурси

Зверюк Р. Яким Ярема: типологія учителя на зламі типів педагогіки першої половини ХХ століття [Електронний ресурс]. *Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання*. 2018. № 1–2 (20–21). С. 38–50. URL : <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/494/400>

Практичні поради щодо оцінювання магістерської роботи

(для орієнтованого написання відгуку / рецензії)

Зміст роботи (оцінка рецензента)	Максимальна кількість балів
Новизна дослідження: оригінальність постановки проблеми і завдань, використання сучасних дослідницьких методик, обсяг залучення інформаційних джерел і літератури (в тому числі іноземних)	15
Структура роботи: кількість і характер розділів, їх відповідність темі й поставленим завданням	5
Виклад матеріалу: повнота охоплення теми, логічність і грамотність, наявність графічних елементів (таблиці, рисунки тощо), доречність і правильність цитувань, дотримання бібліографічних норм оформлення наукового апарату	15
Аналітичність: доцільність вибору наукової аргументації, пояснення явищ, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, верифікація наукової інформації на основі використання різноманітних джерел наукової літератури	10
Висновки: чіткість і самостійність формулювання на основі тексту роботи, відповідність завданням, перспективи подальших досліджень	5